

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Të arriturat e projekteve të implementuara në Kosovë* në kuadër të instrumentit Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

ÇFARË ËSHTË INSTRUMENTI HORIZONTAL PËR BALLKANIN PERËNDIMOR DHE TURQINË?

Instrumenti Horizontal për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë është një nismë bashkëpunimi e Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës për Evropën Juglindore. Ky është një program tre-vjeçar, i cili po zbatohet që nga muaji maj 2016 për një periudhë prej 36 muajsh. Projektet në kuadrin e Instrumentit Horizontal financohen kryesisht nga BE-ja dhe bashkëfinancohen dhe zbatohen nga Këshilli i Evropës.

Përmes Instrumentit Horizontal, Bashkimi Evropian dhe Këshilli i Evropës i ndihmojnë përfituesit në Evropën Juglindore në përmbushjen e standardeve të Këshillit të Evropës dhe *acquis-së* së Bashkimit Evropian në kontekstin e procesit të zgjerimit, duke mbuluar tri tema: *sigurimin e drejtësisë, luftën kundër krimit ekonomik, dhe luftën kundër diskriminimit e mbrojtjen e të drejtave të grupeve të cënueshme*.

Në këtë kuadër, Kosova përfiton prej pesë projektsh specifike me një buxhet të përgjithshëm prej 2.82 milion Eurosh.

FORCIMI I CILËSISË DHE EFIKASITETIT TË DREJTËSISË

Ky projekt është zbatuar nga 1 korriku 2016 dhe do të vazhdojë të zbatohet deri më 23 maj 2019.

Ky projekt ka për qëllim përmirësimin e shërbimeve gjyqësore për t'u ofruar qytetarëve drejtësi në mënyrë të shpejtë dhe të drejtë. Për ta arritur këtë, ky projekt mbështetet tek mjetet dhe metodologjia që u është vënë në dispozicion gjykatave nga Komisioni Evropian për Efiçencën e Drejtësisë (CEPEJ) me qëllim funksionimin e tyre më efiçent.

- Për të përmirësuar efiçencën dhe cilësinë e sistemit të drejtësisë, u realizua një vlerësim i thelluar i funksionimit të saj në bashkëpunim të ngushtë me institucionet përkatëse të drejtësisë. Ky vlerësim identifikoi disa mangësi dhe doli me rekomandime për përmirësim. Ato përbënë pikënisjen për te ndë marrë masa për përmirësimin e sistemit të drejtësisë përmes zbatimit të rekomandimeve kryesore të bëra në kuadrin e këtij projekti.

* Ky emërtim nuk përbën asnjë paragjykim për qëndrimin ndaj statusit dhe është në përputhje me Rezolutën 1244 të OKB-së dhe me Opinionin e GjND-së për Shpalljen e Pavarësisë së Kosovës.

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

- Institucionet përfituese fituan njohuri për mjetet dhe metodologjinë e CEPEJ-it. Si pasojë, gjykatat dhe Këshilli Gjyqësor i Kosovës po përdorin gjithnjë e më shumë treguesit e performancës së CEPEJ-it për të analizuar statistikat gjyqësore. Kjo analizë u nda me publikun në mediat sociale, duke kontribuar kështu në transparencën e funksionimit të gjykatave.
- Për të përmirësuar eficientësinë e procedurave gjyqësore, Këshilli Gjyqësor i Kosovës dhe gjykatat kanë nisur mbledhjen e të dhënave të duhura për analiza sipas treguesve të CEPEJ-it për monitorimin e kohëzgjatjes së procedurave.
- Ky projekt ka përkrahur zhvillimin e sistemit të menaxhimit të të dhënave në Kosovë (njohur si sistemi CMIS) duke ofruar ekspertizë ndërkombëtare me qëllim përfundimin e statistikave të besueshme gjyqësore. Projekti CMIS integroi disa tregues bazë të CEPEJ-it në sistem, duke pasqyruar nevojat e përdoruesve të gjykatave në përputhje me Udhëzimet e CEPEJ-it për Drejtësinë Elektronike, që po përdoren për ta zhvilluar më tej sistemin në të ardhmen. CMIS nuk duhet të përbëjë një qëllim në vetvete, por duhet t'i ndihmojë gjykatat në përmirësimin e funksionimit të tyre të përditshëm.
- Për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve gjyqësore, ky projekt mbështeti tri gjykata në realizimin e anketave për matjen e kënaqshmërisë së përdoruesve të gjykatave (gjykatat themelore të Prishtinës, Gjakovës dhe Prizrenit). Analizimi i rezultateve i mundësoi gjykatave të identifikojë masat që duhet të merren për adresimin e mangësive të identifikuara.

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

RRITJA E KAPACITETEVE TË AUTORITETEVE TË BURGJEVE

Ky projekt u realizua nga 1 tetori 2016 deri më 31 gusht 2018.

Projekti përmirësoi funksionimin e shërbimit të burgjeve dhe ofrimin e kujdesit shëndetësor në burgje në zbatim të rekomandimeve të Komitetit Evropian për Parandalimin e Torturës dhe Trajtimin ose Çnjerëzor apo Degradues (CPT). Kushtet e këqija të burgjeve pengojnë ri-integrimin e të burgosurve në shoqëri dhe rrisin rreziqet shëndetësore të cilat te burgosurit mund t'i paraqesin ne shoqëri nëse ato nuk trajtohen në burg.

- U forcuan garancitë legislative, duke siguruar kështu mbrojtje më të mirë të të burgosurve ndaj vetëdëmtimeve, vetëvrasjes dhe keqtrajtimin. U hartua Strategjia e parë e Kosovës për Parandalimin e Vetëvrasjeve, bashke me masat konkrete për parandalimin e vetëvrasjeve në burgje. Një metodologji e re dhe mjetet e reja për mekanizmin e inspektimit forcuan inspektimet e brendshme të burgjeve dhe përmirësuan mënyrën sipas se ciles inspektorët e burgjeve kryjane detyrat e tyre te rregullta.
- U arrit progres drejt menaxhimit më efektiv të shërbimeve të kujdesit shëndetësor në burgje. Ky projekt hartoi procedurat standarde për ofrimin e kujdesit shëndetësor në burgje, duke siguruar udhëzime hap-pas-hapi për stafin mjekësor për t'iu përgjigjur nevojave të pacientëve të tyre sa më mirë brenda kapacitetit te burimeve ekzistuese. Ministria e Shëndetësisë, tashmë përgjegjese per sistemin e kujdesit shëndetësor në burgje, trajnoi stafin e saj per përdorimin praktik të procedurave të posaçme të operimit. Raporti i monitorimit i hartuar në vitin 2018 nga dy institucione te burgut - burgu i Dubravës dhe qendra e ndalimit të Pejës/Pec – vuri ne pah se personeli mjekësor i përdor vërtetë procedurat standarde të operimit në praktikë.
- Kapacitetet e personelit të burgjeve për të ofruar kujdesin shëndetësor në përputhje me parimet etike evropiane janë rritur. 50% e të gjithë stafit mjekësor e rehabilitues në burgje u trajnua me sukses në lidhje me etikën në burgje dhe ofrimin e kujdesit për shëndetin mendor, duke përdorur materialet e sapohartuara të trajnimit. Kapacitetet e trajnimit u bënë edhe më të qëndrueshme përmes krijimit të një rrjeti prej 18 trajnerësh ne kuadër te Ministrisë së Shëndetësisë.
- Personelit të burgjeve iu prezantua koncepti i sigurisë dinamike. Duke u bazuar në këtë koncept, u hartua një manual për trajnerët dhe u ngrit një rrjet i qëndrueshëm prej 12 trajnerësh. Trajnerët ua kanë transmetuar ndërkohë njohuritë e tyre rreth 250 punonjësve të burgjeve, të cilët kanë mësuar rëndësinë e ndërtimit dhe mbajtjes së marrëdhënieve të mira me të burgosurit, si dhe të angazhimit në një dialog kuptimplotë dhe konstruktiv me ta.
- Është fuqizuar qasja rehabilituese ndaj të dënuarve, duke rritur kështu mundësitë e tyre për ri-integrim në shoqëri pas lirimit. Me zhvillimin e mjeteve të vlerësimit të rreziqeve dhe dy

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

programeve të trajtimit për të burgosurit, ky projekt ndihmoi në ndryshimin e mentalitetit të punonjësve të burgjeve drejt një qasjeje rehabilituese dhe jo ndëshkuese ndaj të burgosurve. Njëzetë punonjës burgjesh u bënë trajnerë të aftë për të trajnuar kolegët e tyre rreth programeve rehabilituese në praktikë. Raporti monitorues i vitit 2018 lëshuar nga dy burgjet pilot, ku u zbatuan programet e rehabilitimit, tregoi ndikimin pozitiv të katër programeve në sjelljen e të burgosurve.

AVANCIMI I MBROJTJES SË TË DREJTAVE TË NJERIUT NË POLICIM

Ky projekt filloi më 31 janar 2018 dhe do të vazhdojë të zbatohet deri më 23 maj 2019.

Kjo masë kontribuon në rritjen e kapaciteteve të policisë në përputhje me standardet evropiane të policimit në komunitet dhe në forcimin e pavarësisë së inspektoratit policor, në mënyrë që policia të marrë përsipër plotësisht rolin e saj si një institucion i pavarur dhe i besueshëm.

- Në dritën e rekomandimeve që dolën nga vlerësimet legjislative të kësaj Mase, u rishikuan tre udhëzime administrative dhe një rregullore e brendshme (Procedura Standarde Operative e Qendrave të Ndalimit të Policisë së Kosovës). Rekomandimet për udhëzimet e reja dhe PSO-ja e rishikuar ofrojnë një kuadër më të mirë për policimin, duke marrë parasysh standardet e Komitetit Evropian për Parandalimin e Torturës dhe Trajtimit dhe Ndëshkimit Çnjerëzor Apo Degradues (CPT).
- U përmirësuan kapacitetet e Policisë së Kosovës për t'u ofruar trajnim cilësor punonjësve të policisë. U hartua një program i brendshëm trajnimi për policinë, i cili mbulon etikën e policisë, parandalimin e keqtrajtimit, inspektimin policor, respektimin e barazisë gjinore dhe mosdiskriminimin, bazuar në metodat, mjetet dhe materialet moderne të mësimdhënies.

PËRFORCIMI I INTEGRITETIT DHE LUFTA KUNDËR KORRUPSIONIT NË ARSIMIN E LARTË

Ky projekt u realizua nga 1 tetori 2016 deri më 30 nëntor 2018.

Ky projekt pati për qëllim përfundimin e integritetit dhe luftën kundër korrupsionit në sistemin e arsimit të lartë, duke aplikuar mekanizma parandalues bazuar në standardet dhe praktikën e Këshillit të Evropës, duke punuar në të njëjtën kohë për rritjen e ndërgjegjësimit rreth përfitimeve nga standardet e integritetit dhe etikës mes akterëve kryesorë në arsim, duke përfshirë studentët, personelin akademik dhe menaxhmentin administrativ. Rezultatet e arritura:

- Hartimi i raportit të Vlerësimit Bazë të integritetit në Arsimin e Lartë në Kosovë.
- Ky projekt mbështeti reformën legjislative të arsimit të lartë në Kosovë duke siguruar ekspertizë ligjore gjatë hartimit të projektligjit për arsimin e lartë. Si rezultat, Projektligji i ri për Arsimin e Lartë kërkon që universitetet të miratojnë e të zbatojnë kodet e etikës si dhe politikat që

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

ndërlidhen me integritetin.

- U hartuan modelet e kodeve të etikës për të tre kategoritë e akterëve të arsimit të lartë (menaxhmentin e universiteteve, personelin akademik dhe studentët) dhe iu paraqitën Ministrisë së Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë; ata poashtu u pranuan nga universitetet publike.
- Mes akademikëve, studentëve dhe publikut në përgjithësi u rrit ndërgjegjësimi rreth rreziqeve të korrupsionit dhe përfitimeve që sjell integriteti akademik në një arsim cilësor.

NXITJA E NJË KULTURE DEMOKRATIKE DHE E DIVERSITETIT NË SHKOLLA

Ky projekt u realizua nga 1 tetori 2016 deri më 30 nëntor 2018.

Ky projekt ishte projektuar për aplikimin dhe monitorimin e disa masave anti-diskriminuese në nivel shkolle, dhe u zbatua në 20 shkolla pilot, me synim përshkallëzimin e praktikave më të mira deri në nivel politikash. Rezultatet e arritura:

- Hartimi i një programi trajnimi me synim punën me shkollat pilot për kulturë demokratike në shkolla, i cili u akreditua nga Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë.
- Më shumë se 200 mësues, drejtorë të shkollave, psikologë dhe përfaqësuesve të komunitetit nga 20 shkolla pilot të trajnuar, me fokus në aftësitë bashkëpunuese; hartimin e planeve individuale të punës për fëmijët me nevoja të veçanta dhe futja e edukimit mbi të drejtat e njeriut si lëndë fakultative në disa shkolla.
- Trajnimi i 200 mësuesve përmes sesioneve të mësimit mes kolegësh me fokus bullizmin dhe dhunën në shkolla, përfshirjen sociale, parandalimin e braktisjes së shkollës (duke përfshirë bashkëpunimin me prindërit, ndërmjetësit dhe qendrat mësimore), si dhe integrimin e perspektivës gjinore në arsim.
- Ndërgjegjësimi i 140 studentëve për rreziqet dhe pasojat e bullizmit dhe për mënyrat e bashkëpunimit me stafin e shkollës për ngritjen e mekanizmave kundër bullizmit.
- Ngritja e këshillave të prindërve dhe nxënësve të përfshirë në vendimmarrje në shkolla; ngritja e pilot të klubeve studentore në shumicën e shkollave, për rritjen dhe ndërgjegjësimin rreth çështjeve si bullizmi në shkolla, diskriminimi dhe të drejtat e njeriut, si dhe përdorimi/abuzimi me substancat narkotike.
- Me propozim të Këshillit të Evropës, Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë shpalli datën 26 prill si Ditën zyrtare të Diversitetit dhe Përfshirjes; 26 prilli i vitit 2018 u festua gjerësisht nga të gjitha 20 shkollat pilote dhe më tej.

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Hartimi dhe publikimi i një udhërrëfyese për krijimin e një mjedisi të sigurt e gjithëpërfshirës në nivel shkolle, programi, pedagogjie, vlerësimi dhe formimi të mësuesve.

PËR MË SHUMË INFORMACION:

Faqja e internetit: <https://pjp-eu.coe.int/en/web/horizontal-facility/home>

Nichola Howson, Këshilltare për Komunikimin, +33 3 88 41 22 39

Marija Simic, Këshilltare Rajonale për Komunikimin, +38 1 63 60 13 37